

PALANGOS MIESTO SAVIVALDYBĖS 2019 METŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOJI PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

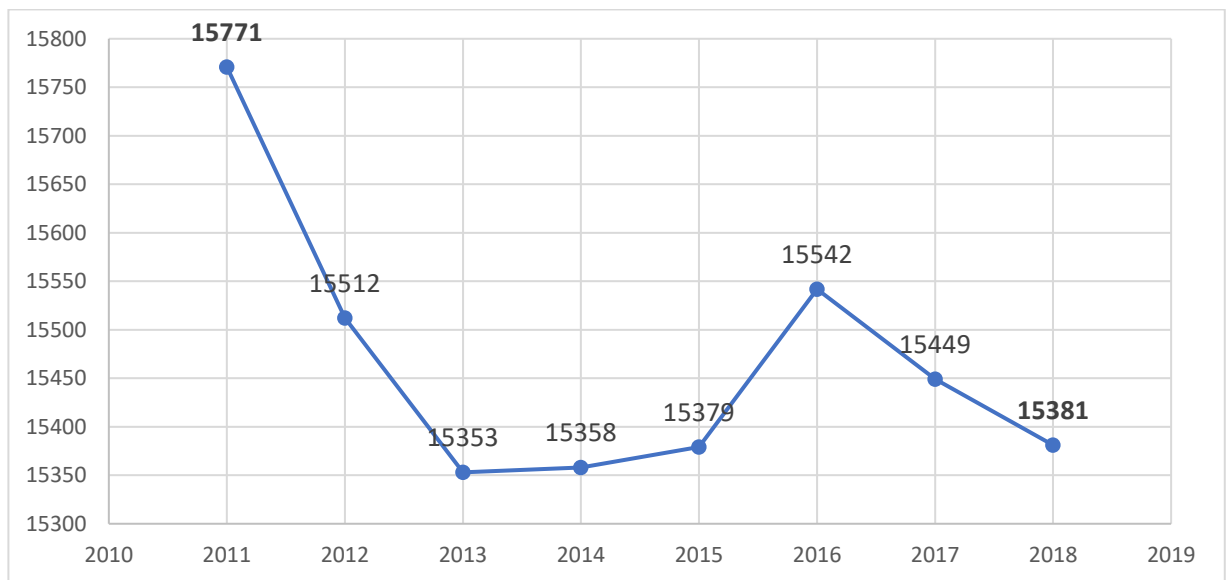
1. Palangos miesto savivaldybės 2019 metų visuomenės sveikatos rėmimo specialioji programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, kitais teisės aktais, Higienos normomis ir Palangos miesto savivaldybės bendruomenės sveikatos tarybos siūlymais.

2. Programa įgyvendinama vadovaujantis Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos sudarymo ir vykdymo tvarkos aprašu, patvirtintu Palangos miesto savivaldybės tarybos 2010 m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. T2-345, bei Palangos miesto savivaldybės projektų paraiškų teikimo ir atrankos konkurso tvarkos aprašu, patvirtintu Palangos miesto savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 21 d. sprendimo Nr. T2-264 1 punktu.

3. Įgyvendinant Programą numatomos vykdyti priemonės pateikiamos 1 priede.

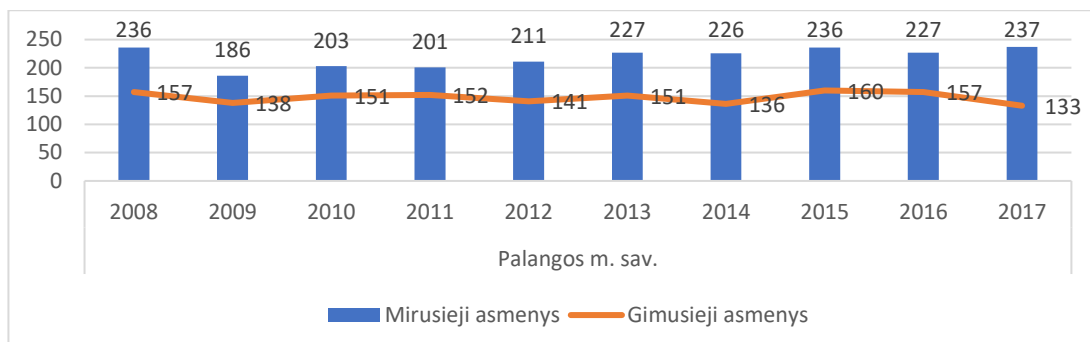
II SKYRIUS SITUACIJOS ANALIZĖ

4. Palangos mieste, kaip ir visoje Lietuvoje, gyventojų skaičius mažėja. Nuo 2011 metų gyventojų Palangoje sumažėjo 390 asmenų, 2018 m. mieste buvo 15 381 gyventojas, 2011 m. – 15 771 gyventojas (1 pav.). 2018 m. pradžioje gyveno 6 803 (2017 m. – 6 848) vyrai ir 8 578 (2017 m. – 8 601) moterys.

1 pav. Palangos miesto savivaldybės gyventojų skaičiaus kitimo tendencijos 2011–2018 m.
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

5. 2008–2017 m. laikotarpiu Palangos miesto savivaldybėje natūralus gyventojų prieaugis buvo neigiamas, fiksuotas mažesnis gimusiųjų nei mirusiųjų skaičius (2 pav.). 2017 m. mirė 104 asmenimis daugiau negu gimė (mirė – 237 asmenys, gimė – 133).

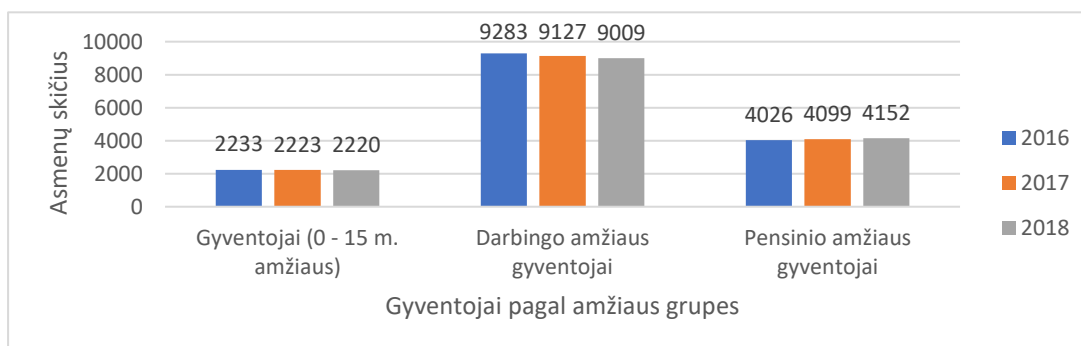

2 pav. Mirusių ir gimusių skaičius Palangos miesto savivaldybėje.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

6. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2016–2018 m. darbingo amžiaus gyventojų buvo 9 009 asmenys (59 proc.), pensinio amžiaus – 4 152 gyventojai (27 proc.), vaikai 0–15 metų amžiaus – 2 220 (14,4 proc.) (3 pav.). Galima daryti prielaidą, kad didžioji visuomenės dalis yra darbingo amžiaus Palangos miesto gyventojai, kurių sveikatos stiprinimui ir išsaugojimui reikia skirti atitinkamą dėmesį.

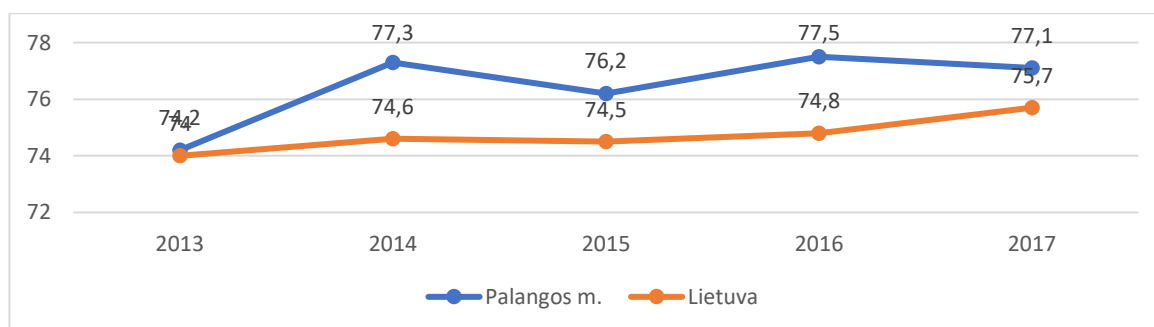

3 pav. Palangos miesto savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2016–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

7. Stebint Palangos miesto savivaldybės statistikos duomenis nustatyta, kad vidutinės gyvenimo trukmės rodiklis kiekvienais metais svyruoja, tačiau lyginant 2013 m. ir 2017 m. pokytį, vidutinė gyvenimo trukmė pailgėjo 2,9 metais. 2017 m. Palangos miesto savivaldybėje vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – 77,1 metai, t. y. 1,41 metais daugiau negu Lietuvos vidurkis (4 pav.).

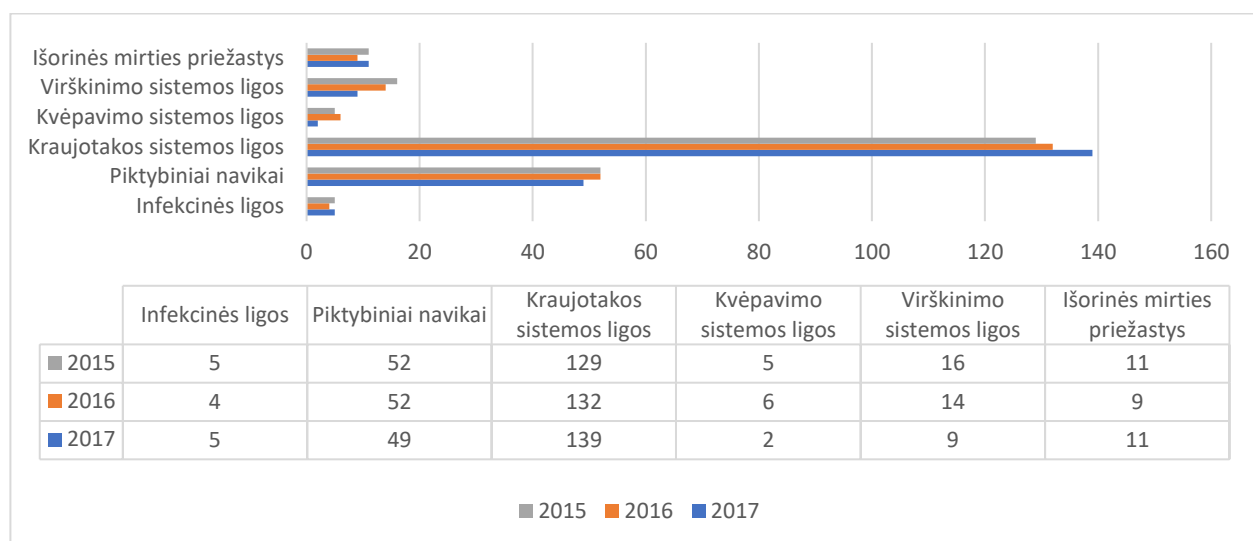
4 pav. Palangos miesto savivaldybės gyventojų vidutinės gyvenimo trukmės pokytis 2013–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

8. Analizuojant statistikos duomenis nustatyta, kad per pastaruosius metus Palangos miesto savivaldybėje padidėjo mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (2017 m. užregistruota

58,6 proc. mirčių). 2017 m. palyginus su 2016 m., sumažėjo mirtingumas nuo piktybinių navikų, kvėpavimo sistemos ligų ir virškinimo sistemos ligų (5 pav.).

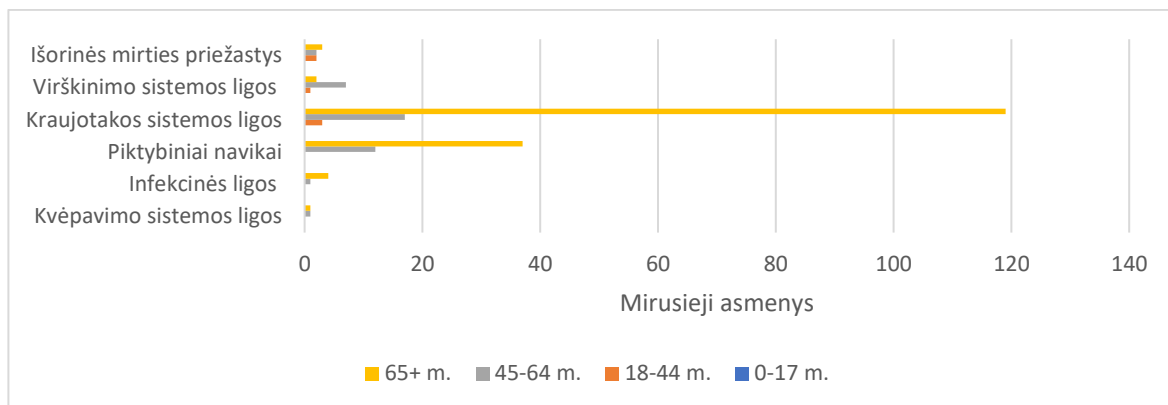

5 pav. Mirčių pagal priežastis pasiskirstymas Palangos miesto savivaldybėje 2015–2017 m.

Šaltinis: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras, Higienos institutas

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

9. 2017 m. Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registro duomenimis, Palangos miesto savivaldybėje mirusiųjų pagal priežastis ir amžiaus grupes daugiausiai buvo nuo kraujotakos sistemos ligų (bendras asmenų skaičius – 139) vyresnių nei 65 m. (119 asmenys), nuo piktybinių navikų mirė – 49 asmenys daugiausia sulaukę daugiau nei 65 m. (6 pav.).

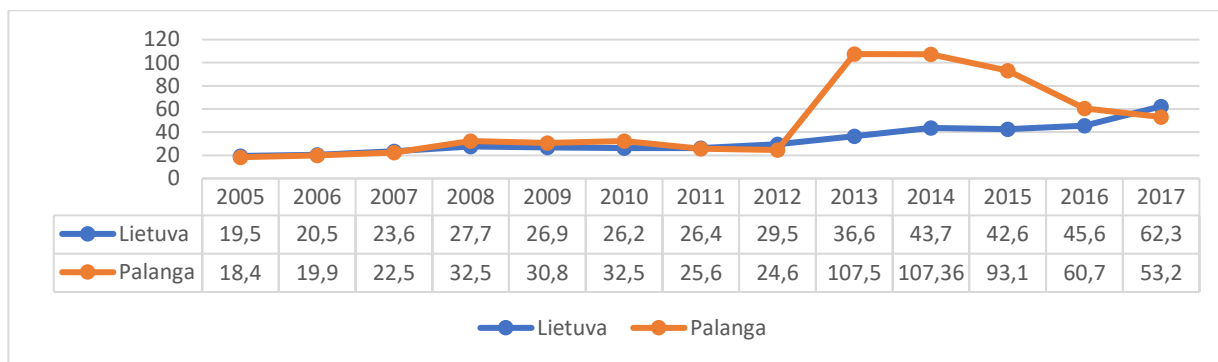
6 pav. 2017 m. mirčių pasiskirstymas pagal priežastis ir amžiaus grupę Palangos miesto savivaldybėje

Šaltinis: Mirties atvejų ir jų priežasčių valstybės registras

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

10. 2017 m. Palangos mieste 45–64 m. amžiaus grupėje asmenys dažniausiai mirė nuo: kraujotakos sistemos ligų (17 asmenų), piktybinių navikų (12 asmenų) ir virškinimo sistemos ligų – 7 asmenys (6 pav.).

11. 2017 m. sergamumo II tipo cukriniu diabetu skaičius 100 000 gyventojų Palangos miesto savivaldybėje buvo 0,8 karto mažesnis nei Lietuvos vidurkis. Naujai susirgusių II tipo cukriniu diabetu asmenų bendras skaičius 2017 m. – 82 (2016 m. – 94) (7 pav.).

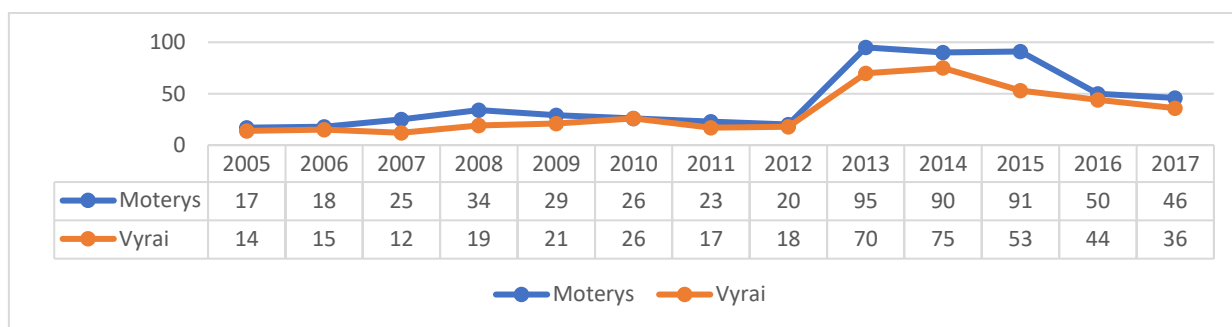

7 pav. Sergamumas II tipo cukriniu diabetu Palangos miesto savivaldybėje ir Lietuvoje 10 000 gyv. 2005–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

12. Bendras gyventojų sergamumas cukriniu diabetu Palangos miesto savivaldybėje nuo 2005–2013 m. didėjo, o nuo 2014–2017 m. matomas vyrų ir moterų sergamumo mažėjimas. 2017 m. cukriniu diabetu Palangos mieste sirgo: 46 moterys ir 36 vyrai (8 pav.).

8 pav. Moterų ir vyrų sergamumas cukriniu diabetu Palangos miesto savivaldybėje 2005–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Duomenų apdorojimas: Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras

13. Programai įgyvendinti 2018 m. buvo skirta 37,1 tūkst. (2017 m. – 22,6 tūkst.) eurų. Programos lėšomis vykdytos 5 priemonės:

Gyventojų sveikatos stiprinimas ir ligų prevencija.

Iš visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2018 m. finansuoti 6 (2017 m. – 9) Sveikatos projektų atrankos komisijos konkurso būdu atrinkti ir Administracijos direktoriaus įsakymais patvirtinti sveikatos projektai: „Judesys. Sveikata“, „Žmonės sportuoja“, „Aš galiu“, „Pasirūpink ir savo sveikata. Cure te ipsum“, „Žmonių, sergančių Dž. Parkinsono liga, sveikatos ir gyvenimo kokybės gerinimas“, „Diabeto komplikacijų prevencija ir kontrolės mokymas“. Finansuotų projektų suma – 5,4 tūkst. Eur. Bendras dalyvių skaičius projektuose – 1 853 (2018 m. – 898) asmenys. 4 projektai – tęstiniai; **įgyvendinti** 2 visuomenės sveikatos projektai, t. y.: „Psichikos sveikatos stiprinimas ir sveikatos žinių ugdymas“ (skirta beveik 4,1 tūkst. Eur, dalyvavo 1 061 asmuo), „Sveikatos paslaptis – fizinis aktyvumas kiekvieną dieną“ (skirta 2,9 tūkst. Eur, dalyvavo 1 790 asmenų) (Projektus įgyvendino Palangos miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras); **nupirkti** erkinio encefalito vakcina ir vakcinacijos paslauga (0,13 tūkst. Eur).

Aplinkos sveikatinimas.

Organizuoti ir vykdyti pirkimai, kurių metu **nupirkti**: autonominiai dūmų detektoriai (0,2 tūkst. Eur), vakcina nuo pasiutligės ir vakcinacijos priemonė (0,08 tūkst. Eur); **įsigytos** ir Palangos miesto savivaldybės tarybos (toliau – Taryba) sprendimu (2018-11-29 Nr. T2-212) perduotos Klaipėdos apskrities priešgaisrinei gelbėjimo valdybai, Palangos priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai (toliau – Palangos priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba) naudoti žmogaus sveikatai pavojingų

cheminių incidentų likvidavimui reikalingos priemonės, t. y. naftos produktų ploviklis, skaidiklis ir sorbentas (0,6 tūkst. Eur); **nupirkta** pripučiamą valtį su varikliu (4,9 tūkst. Eur), kuri Tarybos sprendimu (2018-07-19 Nr. T2-140) perduota Palangos priešgaisrinei gelbėjimo tarnybai valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise.

Triukšmo lygio stebėseną.

Vykdamas sveikatos programos priemonę „Triukšmo lygio stebėseną“ 2018 m. birželio–rugpjūčio mėnesiais patvirtintose 20 triukšmingiausių Palangos miesto vietų buvo atliekamas triukšmo monitoringas ir išmatuoti ekvivalentiniai garso slėgio lygiai. Taip pat 2018 m. liepos–rugsėjo mėn. vykdyti triukšmo matavimai pagal gyventojų skundus ir patikrinimus. Už Triukšmo prevencijos Palangos miesto savivaldybės viešosios vietose taisyklių nuostatų pažeidimus surašyti 7 administracinių nusižengimų protokolai. 2018 m. panaudota suma šiai priemonei įgyvendinti – 2,7 tūkst. eurų (*Detalesnė 2018 m. vykdytos triukšmo lygio stebėsenos ataskaita pateikiama 2 priede*).

Paplūdimių vandens ištyrimas vasaros sezono metu.

Maudyklų vandens ir paplūdimių smėlio kokybės reikalavimus, kokybės nustatymo metodus, stebėseną, vertinimą ir klasifikavimą reglamentuoja nauja redakcija išdėstyta Lietuvos higienos norma HN 92:2018 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2018 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. V-76. Maudymosi sezono metu (gegužės–rugpjūčio mėn.) kas dvi savaites buvo atliekami 6 Savivaldybės maudyklų vandens ir paplūdimių smėlio mėginių parazitologiniai tyrimai. Iš viso **atlikta**: 96 maudyklų vandens mėginių ir 40 paplūdimių smėlio mėginių bei jų parazitologiniai tyrimai. Šiai paslaugai 2018 m. išleista 3,5 tūkst. eurų (*Detalesnė 2018 m. vykdyto maudyklų monitoringo ataskaita pateikiama 3 priede*).

III SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

14. Tikslas – remti visuomenės sveikatos priežiūrą, mažinančią gyventojų sergamumą, mirštamumą, finansuojant savivaldybės remiamas visuomenės sveikatos priemones.

15. Programos uždaviniai:

15.1. stiprinti gyventojų sveikatą ir vykdyti ligų prevenciją;

15.2. formuoti sveikos gyvensenos įpročius ir skatinti fizinį aktyvumą;

15.3. vykdyti aplinkos sveikatinimo priemones, užtikrinti aplinkos kokybę, nekeliančią grėsmės žmonių sveikatai.

16. Programos prioritetinės veiklos kryptys:

16.1. Sveikos gyvensenos propagavimas bei sveikatai palankios ir saugios aplinkos kūrimas.

16.2. Vaikų sveikatos stiprinimas (regėjimo, stuburo patologijos, mitybos sutrikimų profilaktika, odontologinių ligų profilaktika).

16.3. Lėtinių neinfekcinių ligų profilaktika (širdies–kraujagyslių, onkologinių susirgimų, cukrinio diabeto profilaktika).

16.4. Sergamumo tuberkuloze profilaktika.

16.5. Burnos higienos ir profilaktinės burnos sveikatos priežiūros įpročių skatinimas (visoms amžiaus grupėms).

IV SKYRIUS SIEKIAMAI REZULTATAI

17. Įgyvendinus Programą pagal 1 priedą:

17.1. bendruomenė įgys, atnaujins žinias apie sveiką gyvenimo būdą, ligų prevenciją;

17.2. bus pagerinta aplinkos kokybė ir sumažinta neigiamo poveikio gyventojų sveikatai rizika.

V SKYRIUS VERTINIMO KRITERIJAI

18. Šios Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai:
- 18.1. finansuotų sveikatinimo projektų skaičius (ne mažiau kaip 5);
 - 18.2. už Triukšmo prevencijos Palangos miesto savivaldybės viešosiose vietose taisyklių nuostatų pažeidimus surašyti administraciniai nusižengimų protokolai (ne mažiau kaip 5);
 - 18.3. atliktų paplūdimių vandens ir smėlio tyrimų skaičius (ne mažiau kaip 136).
-

**VISUOMENĖS SVEIKATOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS LĖŠŲ
NAUDOJIMO 2019 METAIS ŠAMATA**

PAJAMOS

Eil. Nr.	Pajamų šaltiniai	Skiriamos lėšos (tūkst. Eur.)
I.	Savivaldybės biudžeto lėšos (toliau tekste – SB)	21,9
II.	Perkeltos pajamos (nepanaudotų gautų pajamų lėšų likutis) (toliau tekste – LL)	10,0
III.	Palangos miesto savivaldybės aplinkos apsaugos specialiosios programos lėšos (toliau tekste – AA)	9,8
IV.	Savanoriškos fizinių ir juridinių asmenų įmokos (toliau tekste – FJA)	0,0
V.	Kitos teisėtai įgytos lėšos (toliau tekste – KT)	0,0
IŠ VISO:		41,7

IŠLAIDOS

Eil. Nr.	Visuomenės sveikatos programa	Finansavimo šaltiniai (tūkst. Eur)					
		IŠ VISO:	SB	LL	AA	FJA	KT
1.	Gyventojų sveikatos stiprinimas ir ligų prevencija	14,0					
1.1.	Projektų (sveikatos) atrankos konkursų finansavimo ir administravimo tvarkos apraše numatytu būdu atrinkti vykdytojai		5,0				
1.2.	Psichikos sveikatos stiprinimas, suicidinio elgesio prevencija (visuomenės sveikatos projektas)		3,5				
1.3.	Fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos skatinimas (visuomenės sveikatos projektas)		3,5				
1.4.	Defibriliatorius		2,0				
2.	Aplinkos sveikatinimas	2,1					
2.1.	Pasiutligės prevencija		0,1				
2.2.	Žmogaus sveikatai pavojingų incidentų likvidavimui reikalingos priemonės	2,0					
3.	Smėlio ir vandens ištyrimas	5,0		5,0			
4.	Triukšmo lygio stebėseną ir prevenciją	3,0		3,0			
5.	Gyvūnų priežiūra	17,6					
5.1.	Laukinių / bešeimininkių naminių gyvūnų surinkimo paslauga		5,8	2,0	9,8		
IŠ VISO:		41,7	21,9	10,0	9,8		